

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

LETO (año) XL. št. 1-2

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

de enero a febrero 1994

Znašli smo se torej v zgodovinskem presečišču, ki od nas zahteva naravnost premislek o sebi. Državo smo izbojevali, kako naprej-je vprašanje, ki z vso svojo težo visi nad nami. Kakor ni bilo samo-umevno, da smo se do nje dokopali, tako tudi ni samo po sebi umljivo, da jo bomo kot svoje identitetno ohišje brez truda ohranili. Vedeti je treba, da smo Slovenci doživeli kar dva procesa v enem -plebiscitarno smo se odcepili od eshatološkega univerzalizma komunistične ideje o Zlati dobi človeštva, ki ne sprejema delitve na nacije, in od "bratstva in enotnosti" jugoslovanskih narodov, s tem ko so se realizirali kot Nacija v lastni državi. Šele to nam omogoča, da postanemo normalna nacija med vsemi drugimi evropskimi nacijami. Prav s tem dogodkom se odpira pred nami tretja razsežnost slovenskega big-banga, povezana pa je s tem, kako z vso svojo preteklostjo na ramah in v glavah v resnici postati normalna nacija brez prej omenjenih idealističnih postulatov, torej nacija, ki se je zmožna prilagajati in sebi ustrezno vključevati v sodobne svetovne in integracijske tokove. V tej luči je zlasti pomembno, da se zavedamo ključnega vprašanja; kako namreč kot posamezniki in narod z lastnimi močmi obdržati odprto nebo nad tem svojim eksistencialnim položanjem, ki nas z vsem, "kar je, kar b'lo je in kar bo", venomer vodi v "ne-bo", kot beremo v Prešernovem кредu, ki smo ga postavili za motto zborniku. To z drugimi besedami pomeni, da se moramo vprašati, kako v tem eksistencialnem begolu obstati v identiteti, ki se zares avtentično izpričuje samo v živem, dejavnem in tvorno nepopustljivem odnosu do tega "ne-bo".

Niko Grafenauer

Iz zbornika Nove revije

št. 134-135 junij-julij 1993.

O problematiki naše emigracije v novih razmerah

TONI BIL zadnji kulturni večer leta Slovenske kulturne akcije, ker mu je sledila še razstava mladih slikark SKA 13. novembra, vendar je šlo za pregled vzrokov uspešnosti in neuspešnosti, dobrih in zmotnih strani zdomstva, načina novih prijemov pred novimi izzivi v novih razmerah v domovini, predvsem pa kakovosti našega prihodnjega obstoja, zato bi po pomembnosti in programski usmeritvi v prihodnosti okrogla miza na to temo spadala na prvo mesto. Morda bi bilo še bolje, da bi se vršila samo nekaj pred občnim zborom organizacije, s katero bo ta slavila 40 letnico delovanja in določila nov delokrog dela s spremenjenimi pravili.

O problematiki naše emigracije v novih razmerah so podali svoje vizije o prihodnosti SKA arh. Marjan Eiletz, njen predsednik, dr. Katica Cukjati, njena podpredsednica in javna delavka v množici zdomskih organizacij, prof. Vinko Rode in arh. Jure Vombergar, dolgoletni vodja Likovnega odseka in podnačelnik stranke KD ter večletni predsednik Zedinjene Slovenije.

Že ob slovesu, ko še niso bile na vidiku nikakršne spremembe v domovini, je nekdanji predsednik SKA v poslovilnem govoru omenil, da bo treba misliti na prihodnost tistih, ki bodo ostali v tujini, ko bo prišlo do sprememb v domovini. Prepletenost družinskih vezi, zapletenost mešanih zakonov in vraščenenost gospodarskih interesov so mu že takrat dajale vedeti, da če pride možnost vrnitve v domovino, ta ne bo množična, ampak da bodo le redki odšli v staro domovino za stalno. Prav je imel; vrnil se ni niti en odstotek iz Argentine, iz drugih držav je to število najbrž še nižje zaradi višjega standarda in bolj urejenega načina življenja. Nujno se je bilo torej pogovoriti o problemih, ki čakajo našo osrednjo kulturno organizacijo, poleg nastajajočih vsakodnevnih vprašanj, možnostih, izzivih, težavah in ugodnostih, na katere lahko računava v krajšem in daljšem roku. Če se pregleduje opravljeno delo, se navadno ne spregleda storjenih napak v tako dolgem obdobju in tudi na to so pokazali vsi štirje referanti. Sploh je imela okrogla miza velik videz odkritosti in demokratičnosti, čeprav ji ni manjkalo kritičnosti, kar je za naše razmere nekaj novega in nepoznanega.

Marjan Eiletz meni da moramo pregledati, določiti in uravnovesiti razmere med zdomstvom in domovino in zavzeti nova, bolj aktivna in pozitivna stališča do naše nove domovine, preurediti naše odnose do naših zdomskih ustanov, ki so se ali pa se bodo preusmerile tako ali drugače. Vedno pa moramo imeti pred očmi vzroke, zaradi katerih smo odšli iz domovine. Tolikokrat kritizirana, zaničevana in omalovaževana izoliranost v tujini je bila, če sodimo po dosežkih, rešitev naše skupnosti. Razmere v domovini so se spremenile, vendar niso v skladu z našimi dolgoletnimi pričakovanji; naše skupnosti se je polastila razočaranost, rezerviranost, nezaupanje in malodušje do današnje politične in gospodarske situacije doma, ki je drugačna po zaslugi bivših režimskih funkcionarjev, kakor bi morala biti, če bi res sestopili z oblasti.

Ni še tako dolgo, ko smo z omaloževanjem, včasih prezirom in posmehom gledali na skupnost staronaseljenecev, danes vidimo, da nas čaka isti zakon narave-izumrtje. Nismo znali pritegniti mladine v taki meri, da bi bil zagotovljen naš obstoj še naprej. Skoraj je že izumrl tisti rod, ki je prišel semkaj pred 45 leti, in tudi če bi se razmere v domovini ne spremenile, bi si-mutatis mutandis-morali

napraviti vsaj nekaj načrtov, da se slovenstvo obdrži čim dlje in da bosta tako zdomska kot matična skupnost imeli čim več od našega bivanja v tujini.

Referat je Eiletz končal s poudarkom na kulturi. Kulturniki so izzvali v domovini plaz, ki ga ni bilo mogoče več zaustaviti. Prav tako je bilo tiho, neopazno, požrtvovalno delo kulturnikov v tujini tisto, ki je pomagalo, da smo vzdržali. Pri tem pa mnogi ne morejo razumeti, zakaj ima v Argentini toliko prevlado politika nad kulturo in si lasti čast skrbništva nad njo. Očitno je pomanjkanje demokracije in prevelikega centralizma med nami tako med ustanovami kot posamezniki.

O problematiki našega zdomstva je s sociološkega vidika spregovorila dr. Katica Cukjati. Nove razmere po propadu komunizma so nastale za zdomstvo, ko to še ni bilo pripravljeno nanje in tudi le-te niso bile idealne. Zato je propadlo tudi naše upanje po meri naših želja. Izkazalo se je, da ni vse tako kot smo si predstavljali dolga desetletja, da spremembe niso dosegle globin, kot smo pričakovali mi. Prej nas mnogi niso poznali, sedaj smo za mnoge postali turistični objekt. O popravi krivic se govori malo ali nič, domovina nas ne pričakuje z odprtimi rokami, niti naši najbližnji nas ne razumejo več. Zaradi razočaranja in različnosti pogledov se je podrla tudi naša družbena skupnost, ki jo bo treba graditi znova na istih načelih, na katerih je temeljila prejšnja.

Po njenem naj bi nova skupnost skušala braniti interese naše skupnosti, ker si je zgradila jasno razvidno identiteto. Pretrgane brazde ne zvežeš več. Morda bodo res poskusili braniti našo družbo, vendar če je ta v domovini tako nemočna, da se je morala zvezati s včerajšnjim nasprotnikom in predvčerajšnjim sovražnikom, bo to Siziŕovo delo.

Zaenkrat pa bo naša naloga ohraniti slovenstvo, krščanskega duha in zavest, da izhajamo iz povojne emigracije. Jezik najbrž ne bo več igral prvenstvene vloge, vsaj kot sinonim slovenstva ne.

Referat prof. Vinka Rodeta ni hotel biti političen, vendar je bil kritičen do naše politike: kasno smo bili zaznamovani kot SPE-ko je ta že razpadla! Rode se je

opiral pri svojih izvajanjih na pokojnega dr. Vinka Brumna, ki je resnično realistično gledal na obstoj zdomstva: nismo vsi enaki, ne smemo meriti in tlačiti vse v isti kalup. Manjka nam močna politična osebnost, prevelik centralizem vlada med nami, življenje nas je prehitelo -naši mladi se po naravnih zakonih hitreje vživljajo v tuje okolje, kot smo mi pričakovali. Integracija je samo še vprašanje časa, posameznik je nad družbo, to je samo nekaj misli iz njegovega referata. Kako bi to integracijo napravili manj bolečo, če bi se mešani zakoni, ki postajajo že nekaj naravnega, vključili v našo družbo, to pa je že naloga bodočnosti.

"Naši mladi imajo pravico, da iščejo popolnost svojega življenja," pravi Rode z Brumnom. Je nekaj nasprotujočega v tem: iskati, kar je že najdeno in spoznano kot boljše in živeti popolnost življenja, če smo jim pa od rojstva dopovedovali, da je naš način življenja popolnejši, naša kultura bolj vzvišena. Morda jim tega nismo znali prikazati na pravi način, morda se bodo že starejši vrnili h koreninam, pri čemer jim moremo samo pomagati.

Nobeden od govornikov se ni dotaknil vprašanja narodne sprave, tudi mnenja in dopisi, ki so prišli kasneje na uredništvo Svobodne Slovenije v tej zadevi molčijo o njej in vendar bo to najbrž največja ovira pri iskanju novih prijemov. Lahko bi se to vprašanje razjasnilo prej, preden ga načne kdo drug: se je sprava že dogodila, se še ni, se sploh kdaj bo? Tudi o tem obstoje nova iskanja in poskusi v prihodnosti v novih razmerah: prepričati zdomstvo, da sprava po mnenju nekaterih ni več potrebna.

Nihče ni spregovoril o Ministrstvu za kulturo, ki je sprva veliko obetalo, iz katerega je potem izšlo Tajništvo za kulturo, potem podtajništvo, dokler vse skupaj ni pristalo na navadnem uradu. Tudi to so znamenja časov, na katera bi morali računati.

Okrogla miza o problematiki naše emigracije se je vršila 27. oktobra v Slovenski hiši in bi zaradi pomembnosti kot uvod v nove razmere zaslužila boljšo udeležbo in večje zanimanje. Prav pa je bilo, da se je vršila še pred 40-letnico organizacije in njenim občnim zborom, od katerega bo odvisna njena nadaljna usmeritev.

Tone Brulc

Pogovori

"Četudi je dvomil, moj človek ni nikoli zdrknil v nihilizem."

Iz intervjuja Igorja Bratoža s pisateljem Zorkom Simčičem. (Književni listi. 23. 09. 1993)

Naša revolucija je nekaj še posebno strašnega. Tudi zato, ker je od vsega začetka šlo za čisto navadno komunistično revolucijo, ki pa je bila izpeljana pod pretvezo narodno-osvobodilnega boja. Strašna je ta revolucija zaradi mrtvih na obeh barikadah, a predvsem zaradi smrti tolikih, ki so se dvignili v samoobrambi. Da ne govorimo o genocidu po že končani zmagoviti revoluciji...

"Beli" branijo dom. Vedo, zakaj se borijo in za svojo idejo tudi umirajo. Toda ob vsej kasnejši katastrofi se vse razvija v pravzaprav ravni, jasni, preprosti liniji, brez kakega notranjega dramatskega zapleta. Zato pa je v tej domobranski

tragediji-kljub Kočevskemu Rogu, Teharjem... na dnu neki mir, neka spokojnost. Samo tako je tudi možno razumeti, zakaj med temi borci, pa naj gre za mladoletne, ki so ostali pri življenju ali za one, ki so se čudežno rešili iz grobišč —ni nobenega občutka krivde in torej nobenih travm, da med domobranci ni samomorilcev. Stiska vesti ali pa občutek nesmiselnosti življenja, tolikokrat zadnje pribežališče človeka v stiski — je na nasprotni strani. Pa čeprav so toliki na "strani nasprotnikov" bili čisto preprosto zapeljani. Izrabljeni. Zlo-rabljeni.

Kakor je tragedija domobrancev snov za veliki slovenski roman, tako pa je torej za pisatelja, ki se še v svojih novelah ne more izogniti dramatskemu prijemu, vabljiva tudi duševnost takega partizana. Za dramatik, vsaj kakor jo jaz pojmem tudi še danes, ni nujen samo neki spor, samó tragična ironija —no, ta je prisotna tudi v zgodbi domobrancev, ki se borijo, pa naj videz kaže še tako drugače, za iste ideale, kakor zahodni zavezniki, za demokracijo, ti pa jih... vrnejo v smrt... ali neka tragična nezmožnost sporazumevanja. Čeprav gre v moji Mladosti predvsem za Snežno in Matjaža,

za tragedijo njunega ne-srečanja, je pa celotno dejanje postavljeno v okvir še neke druge tragedije. In tej je vir v človekovi hybris, v njegovi objestnosti, v "uporu proti bogovom", v preziru naravnega reda. Res, da so s hybris grešili komunisti, toda mnogi drugi so plačali in nekateri še plačujejo tudi že samó zaradi sodelovanja z njihovo zmoto.

- - -

Prihodnost te "zgodovine" oziroma njenih nosilcev?

En del, mislim, čeprav majhen —pa zato vendarle ne nepomemben— bo verjetno pritegnila nazaj k sebi "patria", "očetnjava", domovina njihovih staršev in dedov. Skupnost v tujini? Če bodo hotele —ne "želele", želeli namreč ne stane nič...— bodo ostale pri življenju. Za našo "argentinsko

skupnost" sem prepričan, da bo še dolgo živela Sloveniji, sebi, pa tudi deželi, sredi katere biva, v dobro.

Za vsako tako skupnost sem prepričan, velja isto, kar je veljalo in še velja za narod. Mislim seveda na narode in ne na kakšna nekdanja ljudstva: noben ne umre, razen če hoče sam umreti. Vse prehitro verjamemo ljudem, ki govorijo—in to včasih skoraj z naslodo— o smrti narodov. Gre za nekrofilijo posebne vrste... Verjamemo tistim, ki ob vseh Momensnovih dokazih govorijo o "smrti Rima". Toda Rim ni propadel zaradi napada barbarov, kakor so nas učili po šolah, ampak ker je —kakor pravi neki sodobni španski mislec— "prišlo do dezintegracije". To pa ni bila posledica napadov od zunaj. Rim je umrl, ker je sam v sebi zgnil.

Odlomki intervjua

Tokijsko esejsko pismo št. x + y,

v znosno zimski temperaturi 6 stopinj C; vetra skoraj ni, dež od polnoči curlja od streh na tlak.

Dragi Glas!

Ne čudi se ipsilonu v podnaslovu; tako dolgo že čul ničesar o Tebi (in Medu), da sem pozabil številko zadnjega esejskega pisma. Pozni jesenski veter mi je prinesel toliko govoric, da še živiš, da sem se odločil, da Ti spet pišem po stari esejski navadi.

V Tokiu še ni snega in pobožna želja vseh Tokijcev je, da bi ga tudi letos ne bilo na obisk, saj nam zmeša ves promet in tolikim Japoncem izmakne noge, da rešilni avti cel dan drviyo okrog z ranjenci in še bolj otežkočijo promet. Eno uro izven Tokia pa že visijo ledene sveče s podeželskih streh, in če Te mika simbolika, se lahko zatopiš v ta moj najnovejši haiku (namesto 5-7-5 zlogov ima 5-7-5; te vrste prostost si jemljejo tudi Japonci):

Ledene sveče se leskečejo kot med v steklenki zarje.

Prvi cveti japonske češnje ali slive se javljajo. Na pragu med nočjo in svitom se med cvetovi radi oglašajo japonski slavčki; menda ne marajo ne noči ne mesečine, Če Te še zmeraj mika simbolika, preberi naslednjo mojo tankapesem (s 5-7-5-7-7 zlogi, tokrat v klasičnem slogu):

Ljubi slavčkov glas zapoje s sliv cvetočih v jutra mrki mraz.

Ta si snegá natoči in slavček se skrije. Kam?

Ali si bral Brulčevo knjigo novel z naslovom Vardevanje angelčka. Izšla je pri Mihelaču v Ljubljani 1993. Če bi mi je ne bil poslal prijatelj iz Ljubljane, bi ne vedel zanj. A zdaj sem prijatelju hvaležen, da mi jo je poslal. Posebno zaradi zgodbe z istim naslovom kot knjiga. Že dolgo sem si bil želel takšne zgodbe, ki v naši lepi slovenščini pripoveduje intimno o Argentincih in Indijancih, tako da začutiš, da si tam, kjer utripa srce dežele. Špansko-indijanske besede so lepo obrazložene pod črto, le beseda "kusija" ostane neznana. Zdi se mi, da bi zgodba še bolj pridobila dramatičnost, če bi na njenem začetku ne bilo govora (v obliki sicer silno zanimivega citata) o tem, kar se v zgodbi potem dogaja na karseda živ način. Meni je ta zgodba dala več kot cele strani knjig o Argentini. Kot sem že bil nekoč zapisal: Brulc zna pripovedovati; naj se pazi, da tega velikega božjega daru ne pozabi razvijati! Če se zdi ta stavek prepobožen, naj pomisli na naslednji japonski pregovor: torá uá sénri no jábu vó koéru, po naše dobesedno: tiger se pretolče (tudi) skozi džunglo, dolgo tisoč milj.

Ali Ti nisem bil nekoč obljubil, da ne bom predolg v esejskem pismu? To obljubo hočem držati. Zdaj je že leto dni, kar mi počiva na mizi Med 1993/1-2, to je 27. Entresiglo... Ne vem, kdo se skriva za imenom Lojze Krakar; v Medu nastopa s pesmijo Predniki, ki je pravzaprav štiri pesmi. Melodija pesmi je zame nova, prav blizu pogovornemu jeziku, a vendar pesniška. Pesem razodeva resničnega pesnika. Celotna pesnitev bi—po mojem vtisu— pridobila, če bi bila napisana v drugačnem slogu; v sedanjem slogu časopisnega stolpca učinkuje monotono. Prispodobite, ki se jih poslužuje, so sveže in žive. A zakaj v zadnji pesmi "Mati" govori o "nesmiselnih črkah", ne vem; in tudi iste pesmi zadnji verz "Padam, da se raztreščim" se mi zdi premočan z ozirom na vsebino celotne pesmi Mati in ga ne morem usklajati z vsebino.

Vinka Žitnika Trije Podvojeni Soneti sicer razodevajo izvirno pesniško hotenje in predanost vzvišenim idealom, ki jih opeva, a kolikor bolj so ti ideali vzvišeni nad svetom zunanjih in notranjih čutov, tem težje je o njih peti, to je, tem večjo pesniško prodornost zahtevajo, sicer izzvenijo—kljub rimam in ritmu—v ponavljanje znanega, ki več ne privlačuje. G. Žitnik ima pred seboj veliko bodočnost, če bo pripravljen polagati svoje pesmi na nakovalno doživete. Iz srca mu želim to bodočnost, ker ni dosti pesnikov, ki bi se iz srca navduševali za tako velike ideale kot so Žitnikovi (in naši).

Vsem, ki ali sanjajo o ustvarjanju novih iger za slovenski oder že ustvarjenih ne znajo ceniti, bi rad priklical v spomin en sam stavek, ki ga je Papež mojstrsko zapisal v svoji razpravi Dons je moj ta veseli dan: "Kako nas prevzame to višje življenje in kako mu verjamem! (Str. 31)

To je drugi dan, odkar sem Ti začel pisati, in dež je nehal. Pri Tebi je zdaj poletje — pazi, da Te skrita v travi na pampi, ne "ošvrkne" nove vrste smrtonosna gosenica; ime ji je Taturana, doma je menda v Rio Gande do Sul in ima doslej na svoji "goseničji vesti" štiri mrtve in več kot osemdeset ranjenih.

Z daljnovzhodnim poklonom, ki se v njem skriva želja, da se kdaj spet srečava (živa), ostajam Tvoj vdani.

Vladimir Kos.

S praga domovine

Slovinci in prihodnost

Že junija-julija 1993 je izšel zbornik Nove revije, nastajati pa je začel že leto prej, tako da bi moral po zamisli uredništva iziti že za prvo obletnico slovenske samostojnosti in neodvisnosti. Izšel pa je za drugo obletnico, kar mu seveda pomaga pri obravnavi stvari, da z večjo jasnostjo izrazi morebitne preusmeritve, z večjo točnostjo pokaže na napake in pozitivno plat. Tako izstopa pesimizem še bolj črno, zapiranje v lastne moči pa še večje.

Še se spominjamo javne tribune v Cankarjevem domu, pri kateri je sodelovala večina esejistov zbornika, potem, št. 57. Nove revije, ki se je zavzemala za slovenski nacionalni program, št. 96. z drznim naslovom Samostojna Slovenija, pričujoča št. 134-135 pa je poskus, "... da bi kritično pregledali svoj sedanji položaj, hkrati pa otipali vse tiste njegove sestavine, ki ga (krizno) označujejo tako v odnosu do bližnje preteklosti kot do prihodnosti..."

Iz 420 strani obsegajoče številke je pač težko povzeti vse bistveno v članku, ki samo oznanja izid revije, kvečjemu lahko še omeni par avtorjev in naslovov, vendar bo pazljivo mu bralcu kljub vsemu padel v oči precej črnogledi ton revije in njenih sodelavcev. Že naslovna stran nas kljub tolažilnemu naslovu Slovinci in prihodnost pretrese: "Kako? Franceta Prešerna, največjega slovenskega pesnika, očeta domovine, sestavljalca naše himne so nam prepovolili? Kaj se ne ostvarja njegova prošnja Edinost, sreča, sprava, naj k nam se vrnejo? Nismo prišli do tega, po čemer smo hrepeneli več kot tisočletje? Nam ne gre na bolje, sedaj ko smo se otrsli marksistične mōre, ki nas je tlačila pol stoletja? Ko smo se otrsli izkoriščevalskega juga? Pa naša pot v Srednjo Evropo? Ni naš idealizem dobil še povrnila in nagrade, naši trudi so bili zastonski, naši upi prevarani? Kaj mora stati res v samem začetku poln dvoma motto: Kar je, beži al 'beg ni Bog, ki vodi vekomaj v ne-bo, kar je, kar bló je in kar bo? Skoraj bi rekel, da tako izzvenci iz večine razprav in esejev.

Oglejmo si samo nekaj pridevnikov, ki spremljajo samostalnike v naslovih. "Nebo pod Slovinci" Nika Grafenauerja že zveni sumljivo. Kaj smo res že nehali upati, nehali upirati oči v nebo? Jih bomo upirali sedaj v tla kot zločinci s slabo vestjo?

Ivana Urbančiča "Slovinci na konju" je še daleč od strunnega jezdeca ki bi si ga morali predstavljati pri tem, prej bi šlo za sliko ujetnika, privezanega na konja!

Bučarjeva Nova družbena zgradba prav ne prepriča, ker je šele na grobo ometano pročelje, vse drugo je pa v notranjosti ostalo kakor je bilo: ostal je odpadel omet, ki ga mašijo v hitrici, da se ne bi videla luknja, iz grunta zaudarja po vlagi, plesnobi in gnilobi zahodnjaške in vzhodnjaške vrste. Čistili so Avgijev hlev...

Rudi Šeligo nas spomni, da je preteklo že pet let od "pisateljske ustave." Z nečim se pač začne in če pisateljska ni bila popolna, moremo to isto trditi tudi za "ustavo politikov", čeprav je ena najdaljših svetá. Hvala Bogu, da takrat še niso poznali tega, kar nam danes servirajo pod imenom pragmatizma, ki da je nujen. Šeligo je pesnik in kot smo imeli Slovinci že par neodvisnih pesnikov, tudi on nima dlake na jeziku. Splošna pripravljensost na podkupovanje in stikanje določenih elitnih krogov z nečedno svinjarijo udbomafije je veljalo in še velja. Ni nujno, da bi ravno pesnik moral pokazati na to, vendar pri Slovincih je že tako, da mora pesnik opravljati delo politika. Njegovo orožje so besede in teh ne štedi pri opisu sedanjosti, še manj na prihodnosti. Občutje praznine, ki ga očita drugim, na srečo ni zadelo tudi njega. Sploh pa, ali je praznina zaradi doseženega cilja ali zaradi nedoseženega?

Igra z besedama outopos (kraj, ki ga ni), ali pa utopitev Nika Grafenauerja na žalost ni samo besedna igra-lahko

se spremeni v grenko resnico! Prav isto velja za besedno družino Borisa A. Novaka, ki seveda ni to, pa vendar neprehodnost, prehodnost in prihodnost poveže na tak način, da človeka strese. Iz neprehodnosti je prehod v prihodnost?

Za Dimitrija Rupla še ni končano osamosvajanje Slovencev. Njegova razprava nosi podnaslov "Meditacija o razočaranju". Ne samo da je Slovenija razočarana, odčarana je, odpadel je čar socializma, istočasno pa povprečni Slovenec z domotožjem gleda na nekdanjo socialistično družbo. Ni bilo vse slabo v njej-tudi papež Janez Pavel II je kljub razsrjeni kapitalistični mafiji nedavno potrdil to. Če so prejšnji papeži govorili bolj iz teorije in na splošno kakor npr.: Sonce vzhaja na vzhodu in zahaja na zahodu! je Poljak Wojtila videl rojstvo, rast in smrt komunizma in je s cerkveno organizacijo skušal najprej preprečiti največje gorje svoji domovini, ko pa tega ni dosegel, je storil vse, da je izničil vsaj par njegovih slabih strani. Še ni dolgo, še šestdeset let ne, od tistega slavnega stavka: Komur je mar zahodne kulture.... ki je veljal kot verska resnica, sedaj smo pa dobili drugo, da je bilo tudi v socializmu nekaj dobrega. Samo da se je o tej govorilo samo par dni, potem je šla v pozabo Rupel ne bi bil Rupel, če še druge vrste zla ne bi poimenoval s pravim imenom, ko govori o bodočih nalogah: Prizadevanje za socialno ravnotežje, socialni moralizem, pri nas na Slovenskem egalitarizem, tega navaja pod četrto točko bodočih nalog. Lepo jo je skril na sredi med druge, da ne bi po nepotrebnem bodla v oči klerikalce ali prenovitelje. Kaj pa če to prizadevanje sploh ni zlo? Da je to egalitarizem, nam je jasno; dosti manj pa smo prepričani o zlu socialnega ravnotežja.

Rubikon ali močvirje izpod peresa Petra Jambreka je drugi izmed dvoumnih izrazov: močvirje prej, močvirje sedaj, kaj se bomo repenčili in govorili o Rubikonu! Morda je poznal Julij Cezar tega kot globoko in deročo reko, zato smo o Rubikonu pri nas govorili kot med nasprotjem, med totalitarizmom in demokracijo. Kakšna reka neki! Gnoj, močvirje, ki včasih smrdi bolj, včasih manj. Ni takega Rubikona, ni ga bilo in ga ne bo. Stari "sestopači" sestopajo in sestopajo, vendar so vedno na vrhu; če drugega ne, molé glave ven; novodošli, ki bi pa tudi radi prišli na vrh, pa morajo plačati slavni "derecho de piso" — pravico do korita, kot pravi argentinski rek. Ni bilo moralnega očiščenja; o spravi je bolje, da molčimo, torej tudi ne računajmo na pomlajenje. Tisto je veljalo za Cankarjeve čase in še takrat samo za idealiste.

Odčarano Slovenijo popisuje tudi Mišo Jezernik v poglavju "Usodni zasuk". O njegovi ortodoksni bodo podvomili že zaradi priporočanja starih časov, ko so vaški župniki in kaplani izbirali najbolj nadarjene za višje šole. Niti nepristranskosti jih ne dolži zaradi tega, priporoča pa v vsem fleksibilnost, ki da postaja imperativ časa. Slovenska družba je taka kot jo je ustvaril realsocializem, ki mu je šlo predvsem za uravnalovko. Ne samo da smo sami krivi, tudi "nadmudrivanja" z juga smo se našli, bizantinizma in balkanstva. Med vzroke majhne politične kulture šteje pomanjkanje demokratične tradicije, še bolj pa proces amalgamacije starih in novih političnih strank, t.j. toliko opevani politični pragmatizem, ki bi za skledico leče prodal vse kar je, kar je bilo in kar bo.

Vsi tile naslovi in njih obravnava spadajo v sklop razprav Čar osamosvojitve in odčarana Slovenija. Ostra kritika, črn pesimizem, globoko razočaranje, pekoči očitki ga odlikujejo, vendar to ni niti četrtnina zbornika; v drugih treh četrtninah se dokopujejo avtorji do istih zaključkov. K polarizaciji bi pritegnili radi še Cerkev: Če ni jugosocializma, potem naj bo pa kleronacionalizem, gospodarstvo je v rokah zanesljivih kadrov preteklega režima, vodenje in oblikovanje kulturne politike se vrača v učinkovite oblike "samoupravne interesne skupnosti", iz Ministrstva za kulturo je najprej nastalo tajništvo, sedaj urad in še ta slabo dotiran, dogajajo se malverzacije z zakoni, živimo v ozračju postorgije, ni sprostitve produktivnih sil, z državo se manipulira, korupcija cvete, Mencingerjev zakon o lastninjenju ni bil miniran zato, ker ne bi bil dober za državo in ljudstvo, marveč zato, da bi se mogla nadaljevati divja privatizacija (goljufije, kraje in poneverbe), večina kapitalov, ki se nam ponujajo so roparski, gospodarska samostojnost je bila v preteklosti,

za prihodnost jo odpišimo, nosilci osamosvojitve ne skrivajo svojega razočaranja. Slovenci nimamo ne narodnega cilja ne državnega načrta, Evropa zdaj! je bilo samo sanje mladoletnika, evropsko tržišče je bila iluzija, dejstvo pa je, da smo izgubili srbski trg in še hrvaškega, kar se lahko dokaže v številkah. Nimamo še pojma, kaj bomo dobili, vemo in čutimo pa, kaj smo izgubili. Jok, stok, še srbofili so prišli na svoj račun.

Kot posebnost bi omenili še katoliško (krščansko?) stran, ki je doslej ni bilo zaslediti v Novi reviji: Draga Ocvirka, Antona Stresa in Franceta Rodeta. Na ta način naj bi bila vsaj malo zabrisana razklanost slovenskega javnega mnenja o naši družbi, morda pa gre za politični pragmatizem, socialni moralizem, če ne celo amalgamacije Cerkve in države. Vsekakor ti trije glasniki cerkve niso izrazili samo lastnih mnenj, ampak tudi uradna, cerkvena.

Zbornik je dvignil mnogo prahu doma, v Argentini ga k sreči nihče ne pozna, vendar predstavlja slovensko revolucijo v malem obsegu, ki bo najbrž bolj važna kakor vse, kar se je zgodilo od osamosvojitve naprej. Številni izstopi in zapuščanje znanih imen Nove Revije to samo potrjuje.

Vajencu je duh ušel iz posode, ni pa mojstra, da bi ga spravil nazaj. Prvi, drugi in tretji Rim so zašli, četrtega ne bo! Da se ne bi tudi Slovincem kaj takega zgodilo po vsem poudarjanju, da bomo sami odločali o svoji usodi. S tako ni zadovoljna Nova revija! Hvaležno branje!

Tone Brulc

O nas pišejo

Oseбно se mi zdi, da ima SKA še zmeraj svoje edinstveno poslanstvo v svetu. Ves svet izven Slovenije je njeno področje, s tega zornega kota je nenadomestljiva!

N.N. iz zamejstva 8.XII. 1993

Jubileji

France Papež - 70 letnik

Pravzaprav bi moral k življenskemu jubileju pripisati vsaj še, da praznuje 40-letnico članstva v Slovenski kulturni akciji, 25-letnico urednikovanja naši zdomski reviji Meddobju in lahko bi poiskal še kakšen drug, datum okoli njegove pesniške zbirke o Osnovnem govorjenju, blestečih esejih iz Zapisov iz zdomstva ali pa druge njegove pesniške zbirke Dva svetova. Kdor bi zbiral Papeževa dela, bo moral imeti mravljinično po-

trpežljivost, saj ima Papež vse to razstreseno najprej v Slovenski besedi od leta 1949, nato pa v Duhovnem življenju, Koledarju Svobodne Slovenije, Antologiji slovenskega zdomskega pesništva, v Glasu Slovenske kulturne akcije in reviji Meddobje.

Papeževo dejavnost bo slovstveni zgodovinar moral razdeliti v pesniško, prozno, dramatsko, uredniško, prevajalsko in opremljevalsko. Kot prevajalec iz angleščine je prevedel Eliotovo Družbo pri koktajlu, Umor v katedrali in Puščo,

iz francoščine Pokopališče ob morju Paula Valérija, v nemščini sta ga zanimala predvsem Hölderlin in Heine.

Plodovitemu in vsestranskemu umetniku SKA Francetu Papežu naša najboljša voščila in najlepše želje, da bi še dolgo vlekkel voz slovenske literature v breg zdomstva in zdrav dočakal še mnoga desetletja!

Dr. Vladimir Kos - sedemdesetletnik!

Na Seznamu ustvarjalnih članov Slovenske kulturne akcije stoji zapisano, da je dvakratni doktor in da se udeležuje v literarnem odseku. Seveda je vse to res, saj se že desetletja srečujemo z njegovimi Tokijskimi esejskimi pismi v Glasu SKA, ki so presegla že številko dvajset poleg njegove poezije ki jo dobimo v skoraj vseh zdomskih, zamejskih in sedaj še domovinskih publikacijah. Kos je neutrudni pesnik in pisec originalnih, kratkih črtic, ki so bile nagrajene prav zaradi japonskih motivov, ki pa so obenem občečloveški. Pri SKA je do sedaj izdal tri pesniške zbirke, od katerih je zbudila veliko pozornosti prav zadnja, predstavljena v Ljubljani Tisoč in dva verza. Prej so ga spregledovali in zamolčevali, kakor pravi Sv. pismo o Jezusu: "Kaj more dobrega priti iz zdomstva, od človeka, ki je duhovnik, profesor na jezuitski univerzi v daljnem Tokiju, ki svojega protikomunističnega zadržanja ni nikoli skrival?"

Zahod se je začel zanimati šele nedavno za vzhodne vrednote in prav Kos, naš letošnji slavljeneč, nas je rešil zamudništva ter nam prikazal, da ima tudi Vzhod stvari, ki so morda bolj važne od zahodne, potrošniške miselnosti. Če bi manjkal en sam kamenček v mozaiku slovenskih ustvarjalcev, ta ne bi bil popoln in Kos predstavlja njegov dovršen del ne samo v prozi in poeziji, ampak tudi v filozofiji, ki mu je poleg ljubezni in poznanja narave podlaga za njegove pesniške motive.

Raziskovatelj Kosovih del se bo srečal z vrsto japonskih pesniških oblik, ki jih je Kos posredoval Slovincem. S prefinjenim čutom za poezijo je uvedel že pred desetletji v slovenščino haiku, haikai, tanko, da ne omenimo preprostosti japonskih metafor in vnašanja ekologije in etologije v pesništvo, kar je bilo nekaj novega za nas.

Za njegove pesmi bi lahko rekli, kar je rekel gvatemalski pesnik in pisatelj Miguel Angel Asturias o Elviju Romera: Njegovi verzi se sprehajajo po naravi in iz nje sprejemajo korenine in kri.

"Otroci, zakaj ne študirate Pesmi? V Pesmih najdemo spodbudo. Iz njih se lahko učite gledanja človeških odnosov, se učite človeških odnosov, se učite ogorčenja, bližnje uslužnosti do staršev, daljne uslužnosti do kneza, imena ptic in živali zeln in dreves. "Konfucij je spraševal svoje učence na ta način, da bi jih spodbudil k študiju drugih predmetov. Isto bi lahko rekli za Kosa, poznavalca vzhodne modrosti in njegovih vrednot, ki se čedalje bolj oddaljujejo od naših zahodnih.

Za njegovo 70-letnico bi mu samo želeli, da bi mu tudi domovina priznala mesto ne samo na slovenskem Parnasu, ampak tudi med slovenskimi modroslovci; mi mu moremo samo čestitati po tako dolgoletnem zvestem garanju in se mu zahvaliti zanj!

Kulturni večeri

Razstava mladih slikark

Glavnega govornika in predstavitelja mladih umetnic arh. Marjana Eiletza, predsednika Slovenske kulturne akcije, je predstavil vodja Likovnega odseka slikar in kipar Ivan Bukovec. V par besedah je poudaril pomen vključevanja mladih sil, priznanja njihovega dela, vzpodbude za nadaljevanje in vztrajanje na začetni poti, nakar je predal besedo predstavitelju.

Nagovor ob odprtju razstave

SKA prireja vsako leto vsaj tri likovne razstave. Vsaka od njih je vedno vesel in odločno pozitiven dogodek, saj je to manifestacija življenja in rasti, pa obenem javna in tudi slovesna predstavitev teh sadov v javnosti, pred sorodniki, prijatelji in znanci, pred široko publiko.

Današnja razstava je še posebno pomembna, ker naznanja novo obdobje kulturne dejavnosti naše ustanove. Slovenska Kulturna Akcija danes vključuje v svoje kulturno občestvo štiri mlade slovenske slikarke, ki sicer

že ustvarjajo med nami več let in so nekatere tudi že razstavljale svoja dela ob raznih priložnostih, danes jih pa nekako uradno predstavljamo kot novo mlado setev slovenske kulture v Argentini. Skupaj z ostalimi ustvarjalci literature, gledališča in znanosti sestavljajo novo generacijo, ki bo prevzela bakljo slovenske kulture, ki so jo naši prednamci pionirji pred 44 leti prinesli v Argentino in smo njih ogenj zvesto čuvali v tem daljnem slovenskem Olimpu.

Čestitam tem mladim slovenskim ustvarjalkam in jim priporočam sproščenost duha, svoboden pogled v stvarstvo, samostojno držo pri izbiri stilnega izražanja, polet v višino domišljije in iluzije. Pa: delati, pridno in se truditi, študirati umetnost v vseh njenih disciplinah, prisluškovati velikim mojstrom in mislecem. Ne se bati kritike, niti se predajati malodušnosti, kakor se tudi ne pustiti zapeljati od lažnih in prisiljenih pohval, ki so ponavadi bolj škodljive kot poštena kritika. Umetnikova pot je trda in hrapava, le zaupanje v samega sebe in trmasto vztrajanje v tej avanturi lepote vas bo poganjalo naprej. Od strani Slovenske kulturne akcije vam pa obljubljam prijateljsko podporo in razumevanje.

M. Eiletz

Zapis o razstavi (Sv. Slov.)

Zanimivo skupinsko razstavo slik (olj) štirih mladih slovenskih likovnih umetnic v Buenos Aires je priredila Slovenska kulturna akcija 20. in 21. novembra 1993 v Slovenski hiši. Skrbno pripravljena prireditelj je bila svojski kulturni dogodek —dokaz, da se mladina v svetu zanima za kaj več kot za materialnost. Od 23 razstavljenih del dosegajo nekatera pravo umetniško vrednost. Združene v ljubezni do lepote, so mlade umetnice prikazale nekaj primerov svojega slikarskega sveta in svojega pogleda na stvarnost, ki je bogata buenosaireška stvarnost. Nebo nad temi kraji je nebo luči in umetnost, ni samo oblikovanje stvari, ampak tudi —in to nad vse— oblikovanje stvari, oblitih z lučjo. Nebo, odprto v neskončno širino pampe je slovenskemu umetniku tukaj dano v življenjsko usodo in vredno notranje doživljanje. Ustvarjalno oko zdomskih deklet je pred temi bitnostmi povsem umirjeno, dejal bi, slovensko domače: nič

običajnega hlastanja za ceneno efektnostjo, nič pretiravanja ali naglice. Razstavljenje slike so bile dokaz o nenehnem prizadevanju v smeri oblikovne in svetlobne dognanosti, predvsem pa v smeri zajetja nekega dela slovensko ameriške stvarnosti. Ta svet mladim ni tuj —sprejemajo ga kot svojo domovino in svojo last, svet slovenske Amerike. Štiri slikarke v svetlem in širnem slovensko argentinskem svetu:

HELENA KLEMENC: Z živobarvno ploskovnostjo dosega poetično analizo bogatega osebnega sveta. Kompozicija je lahkotna, težeča v neke vrste kubistično fantastiko. Vendar pa je plastična razčlenitev narave končno ustaljena v zmeren realizmu. Tu so podobe Na paši, Na poti, Popoldanski sprehod —v njih se izraža daljni, podzavestno slovenski spomin.

TILKA MOČNIK: Kompozicija izraža valovanje velikih ploskev krajine, dreves in rož, svoje umetniško delo spočenja z intimnim sprejetjem narave, s katero živi v tesnem dotiku. S črto in barvo jo hoče zajeti v nekem sublimnem trenutku. Obenem pa je druga smer njenega slikarstva obrnjena k zdomskemu človeku —v tem pogledu je značilna njena velika slika Moja mati.

ADRIJANA OMAHNA: Iluzija globine s pomočjo barvno prostorne perspektive, ki prehaja rahlo v nekaj nadrealizem. Ta se lepo izraža v sliki Namišljene živali, pa tudi v sliki Predmestje. Vse pa oživlja mirno kulturno ozračje, ki daje smisel slikarski invenciji. Ta se kaže v obvladanju tehnike.

VERONIKA SPARHAKL: Resna umetniška tvornost, ki priča o nenehnem prizadevanju za doseg barvne dognanosti. Slika Pokrajina II. je v nekoliko melanholično zastrti luči primer podobe, ki bi jo lahko označili kot daljno (slovensko) krajinsko lepoto.

Naj poudarim, da je bilo mogoče opazovati pri vseh razstavljenih delih delovno disciplino, urejenost in skrb za čistost estetskega izraza. Zanimivo je tudi dejstvo, da je skupna razstava štirih upodabljalnih umetnic učinkovala enotno in enosmerno: lep dosežek slovenske mladine v buenosaireškem okrožju. Vsak pojav ustvarjalne dejavnosti v zdomstvu, četudi morda ne povsem transcendenten, je vreden zapisa, je vreden, da se o njem govori, je veljaven, kajti v svetu se plete slovenska kultura iz mnogih bolj ali manj solidnih predstav, nastopov, razstav in dogodkov te vrste.

Koncert članice SKA Bernarde Fink-Inzko kot združevalni dejavnik

Dne 7. novembra je Slovenska prosvetna zveza na Koroškem priredila koncert, na katerem je pela in sodelovala članica SKA Bernarde Fink-Inzko. Na koncertu je pela kot hči beguncev, kar je poudarila že v začetku. Ti so se po letu 1945. naselili v Argentini kjer so iskali mir in svobodo.

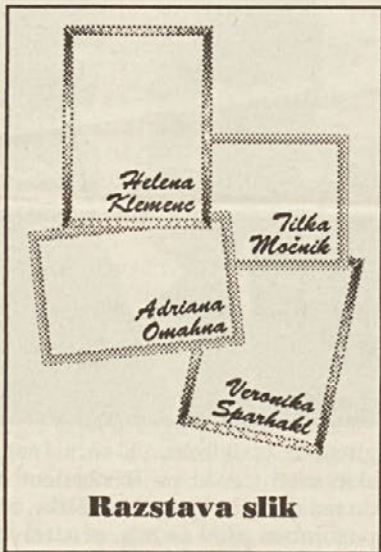
Na sporedu je imela slovenske in argentinske pesmi. Pred argentinskimi delom se je zahvalila Argentini, svoji domovini, pred začetkom slovenskega dela pa se je spomnila vseh, ki so na Koroškem, Argentini in po svetu posvetili svoje delo ohranjanju slovenske pesmi, ki je tudi bistveni dejavnik pri ohranjanju slovenske identitete: Omenila je predvsem glasbenike, ki so bili odtrgani od domovine in so upali proti upanju, da bodo tudi zanj zasijali lepši časi: Franceta Cigana, Silva Miheliča, Marka in Božidarja Bajuka, Alojzija Geržiniča in dr. Julija Savellija.

Pričevanja

Pričevanje o zvestobi / Slovenci v Argentini

Dokumentarna serija Umetniškega programa
TV slovenije, v 9 delih

Katakizma druge svetovne vojne je slovenski narod usodno razklala: na eni strani okupacija, razkosanje dežele in grožnja nacionalne pogibelj ter na drugi strani oborožen

Naslovna stran Kataloga z razstave mladih slikark, ki se je vrtila 13.11.93 v Slovenski hiši.

odpor, državljanska vojna in revolucija so narodno občestvo in vsakega posameznika tragično zaznamovali s prekletstvom Zgodovine. Posledice: Nezaceljena travma povojnih roških in teharskih pobojev v narodovem kolektivnem spominu in eksodus dobršnega dela Slovencev v molk in pozabo političnega zdomstva.

Za nadaljevanko PRİČEVANJA O ZVESTOBI TV Slovenija skuša vrniti v javno zavest doslej zamolčevano ali enostransko interpretirano tragedijo narodne skupnosti in posameznika, vpotegnjenih v spopad ideološko pojmovanih Resnic, približati se skuša tisti enkratni in za vsega posameznika posebni resnici, ki mu jo narekuje njegova individualna, neponovljiva in zanj edino zavezujoča eksistencialna človeška izkušnja. PRİČEVANJA O ZVESTOBI si ne lastijo avtoritete edino zveličavne zgodovinske razsodbe, ne sodijo nikogar in še manj obsojajo, k besedi pripuščajo le posamezne človeške usode slovenskih izgnancev, ki so v daljni Argentini z zvestobo svoji etični zavezi in etičnemu izročilu uspeli ohraniti svoje človeško dostojanstvo z zavestjo o pripadnosti nacionalnemu občestvu in o poklicanosti k pričevanjski zvestobi.

PRİČEVANJA O ZVESTOBI so saga o delčku slovenske usode v viharju državljanske vojne, o begu za ohranitev življenja in njegovih vrednostnih temeljev, o iskanju novega doma v povsem tujem svetu ob Srebrni reki, o samopotrjevanju v jeziku in kulturi ter o najdevanju smisla za vztrajanje v triadi Domovina-Narod-Bog, o neusahljivi življenjski moči slovenskega človeka pri njegovem upornem prilaganju tujega okolja lastnemu civilizacijskemu izročilu, o dilemah in razpotjih med vztrajanjem v zaprtosti domačijskega kulturnega kroga in odprtostjo za asimilacijske izzive modernega sveta v novi domovi. PRİČEVANJA O ZVESTOBI so, skratka, dokumentarna nadaljevanka o tistem segmentu sodobne slovenske zgodovine in usode, ki se je v zavesti matice že izoblikoval v sintagmo *Slovenski čudež v Argentini*.

Zbor niños cantores na plošči CD

Zbor Niños y Cantores de Bariloche, ki ga vodi član SKA Andrej Jan, je poznan v najvišjih glasbenih krogih Buenos Airesa in republike. Imeli smo priliko, da smo ga poslušali tudi pri SKA. Z zamudo enega leta je slavnostno in trajno proslavil Gallusovo obletnico s CD ploščo, ki je bila predstavljena v Barilochah. Ploščo je posnela čilenska snemalna ekipa, na njej pa dobimo prvič štirinajst motetov našega največjega renesančnega skladatelja. Isti zbor je imel na programu Gallusa že lansko leto, ko je pel v Teatro Colónu, ter ga je tako spoznala prvič tudi argentinskega glasbena elita Buenos Airesa.

Za ploščo se je zanimala tudi slovenska RTV, ko je bila tukaj. Ta jo bo tudi založila in izdala, tako da bomo imeli priliko uživati Opus Musicum Gallusa tudi v naših domovih.

Dr. Branka Sušnik-nagrajenka

Dr. Branka Sušnik, naša članica, ki je več kot štirideset let delovala med Indijanci v Paragvaju najprej, potem pa se je oprijela poučevanja na univerzi in organizacije etnografskega muzeja, je prejela državno nagrado paragvajске Akademije znanosti in umetnosti. Prva leta je sodelovala tudi v naših publikacijah, potem pa je zaradi preobloženosti z delom začela pisati samo v španščini, v kateri ima objavljenih nad sedemdeset del. Ta obravnavajo verstva, navade, jezik, sploh vse kar spada v kulturo indijanskih rodov Paragvajca.

Nagrado ji je izročil sam predsednik Paragvajске vlade Andrés Rodríguez, ki je ob izročitvi tudi utemeljil razloge zanjo: "...za njena raziskovanja skrbi in doživetja med Indijanci v Paragvaju ter prizadevanja, da bi spoznala same temelje paragvajске narodnosti in obnašanja Paragvajca današnje dobe."

Sušnikova je sprva delala na terenu, potem se je pa zavzela za organizirano delovanje na univerzi, končno pa je že v okviru Etnografskega Instituta Barbero pripravila ves material, ki ga mora imeti moderna država, da prikaže svojim sinovom preteklost naroda.

V zahvalnem govoru je poudarila svoj slovenski izvor in da naša doba ne sme opustiti humanističnih ved, ki so do današnjih časov oblikovale našo kulturo.

Slovenska slikarica

in arhitektinja Lillian Brulc, ki je razstavljala letos v Chicagu na razstavi "Viharji vojne-sanje o miru" (Storms of War-Dreams of Peace) je poslala eno izmed slik: nadangel Gabriel, znanilec miru.

Slika je izšla teden pred Božičem tudi v Time na naslovni strani z daljšim člankom o dogajanjih v Bosni.

Pred nedavnim je dokončala tudi kopijo Marije Pomagaj z Brezij za lemontsko pokopališčno vežo v dosedaj največjih merah.

Njena sestra Lucille je zavzeta akvarelistka in prav sedaj skuša, da bi mesto St. Joliet dobilo svojo lastno razstavno galerijo, njen sin pa že desetletje raziskuje ozonsko luknjo na južnem polu in na Novi Zelandiji.

"Archangel Gabriel - Announcer of peace"
Lillian Brulc 1993

Knjige

Izšla je šesta številka Gorá, glasila Slovenskega planinskega društva v Argentini kot gorniška priloga Svobodne Slovenije. Poleg poročil dr. Arka Vojka, starosta našega in v dokajšnji meri tudi argentinskega gorništa, nam Gore opišejo sedanji dejanski položaj naših gornikov pod južnim križem.

Te Gore je spisal že drugi in tretji rod Slovencev, ki so šli utirat poti pred dvainštiridesetimi leti v daljno Patagonijo, zato nas ne preseneti, da najdemo že od začetka pa do konca priimke Arko, Bertancelj, Arnšek, Razinger, Gerzetič, ki so se jim pridružili zadnja leta še Žužek, Eiletz, Mavrič, Magister, Kambič. Iz dvanajst strani obsežne priloge spoznamo nekaj dosežkov naših mladih, ki jim je hriboolastvo važen del telesne in duhovne vzgoje, obenem pa spomine domačih in tujih članov in nečlanov SPD, prejšnje in sedanje vzpone na patagonske vršace, sestavke, ki so res že zgodovina, vendar nam zvene kot pravljica: o akademski slikarici Bari Remec, o življenju Davorina Jereba, ki je bil eden

ustanovitelj SPD in je umrl lansko leto, o utrinkih zgodovine smučanja na Blokah, o organizaciji Zveze argentinskih gorskih vodnikov, za kronista pa bo zanimiv zapisek o dejavnosti slovenskega gorništvu v Argentini v letih 1988-1993.

Na zadnji strani dobimo tudi letne sezname prvakov v smučanju od l. 1987-1993.

Gore krasé številne slike, ki imajo dokumentarno vrednost, saj so nekatere še iz prvih let SPD, kjer se srečamo z danes že izginulimi obrazi, poleg drugih, ki so ravni kot lenga*, močni kot hrasti in zdravi kot hren.

*lenga: značilno drevo v Andah

Slovenski prevod Katekizma katoliške Cerkve

Včasih so prevodi verskih knjig ne samo pokazatelji vere, ampak tudi kulturne naprednosti. Po celotnem prevodu Sv. pisma v slovenščino smo bili Slovenci na trinajstem mestu l. 1584., po okusni opremi pa je Megiser cenil, da je slovensko Sv. pismo na tretjem mestu. Že takrat je Primož Trubar na široko odprl možnjo, da si je izposodil popolnejše lamine za slike, čeprav bi jih dobil za polovično ceno. Zavedal se je, da bo prihodnji prevod Sv. pisma izšel morda šele čez stoletja, kar je bilo tudi res.

Slovenski prevod Katekizma katoliške Cerkve je peti prvrsti (za francoskim, italijanskim, nemškim in španskim). Vsega skupaj ima 804 tiskanih strani, tiskan je na umetniš-

kem papirju z dovolj velikimi črkami, da ga bodo lahko brali tudi starejši, ki ne vidijo dobro. Za točnost prevoda iz latinščine najbrž ni treba skrbeti, saj so pred nedavnim ugledni latinisti menili v Stični, da se je latinščina ohranila v najlepši obliki ravno v Sloveniji. Za lepo slovenščino pa je Cerkev skrbela že od Trubarjevih časov sem tako v tiskani obliki kot v šolah, kjer je bila vzornica drugim učnim ustanovam. Prav letos bodo začeli delovati Škofijski zavodi v Št. Vidu, ki so porok, da se bo študij klasičnih jezikov in slovenščine obdržal na isti višini kot je bil nekdanj.

Po laskavih ocenah in krasnih uspehih, ki jih je slikar Milan Volovšek, član SKA, doživel v vseh večjih mestih Slovenije, kjer je razstavljal, je letos 15. marca imel namen razstavljal tudi na Koroškem v Katoliškem domu prosvete. Razstavo bo spremljal tudi literarno-glasbeni spored. Želimo mu veliko uspeha tudi mi, saj smo imeli tako malo prilike občudovati njegova dela.

Primorski pisatelj prof. Boris Pahor je lani praznoval 80 letnico življenja. Ob tej priliki je bil gost v seriji "Naša beseda - naša domovina", ki jo je prenašal radio Celovec na slovenskem sporedu. Slavljenec je spregovoril tudi o svojem zadnjem delu "V labirintu" in "Vili ob jezeru". Naj prejme tudi naše čestitke ta branilec slovenstva in eden najplodovitejših slovenskih pisateljev.

SKLIC

REDNI OBČNI ZBOR Slovenske kulturne akcije

se bo vršil 30. aprila 1994 ob pol petih popoldne v gornji dvorani Slovenske hiše, Ramón L. Falcón 4153, v Buenos Airesu, Argentini z naslednjim dnevnim redom:

- 1) Pozdrav predsednika in ugotovitev pravilnosti sklica po 12. členu pravil Slovenske kulturne akcije.
- 2) Določitev zapisnikarja občnega zbora in dveh skrutinatorjev, ki ugotovita veljavnost pooblastil odsotnih rednih članov, nadzorujeta volitve in ob sklepu podpišeta zapisnik občnega zbora.
- 3) Branje zapisnika zadnjega občnega zbora.
- 4) Poročila: Tajnika - blagajnika - vodij odsekov - urednikov publikacij - predsednika
- 5) Razgovor o poročilih.
- 6) Poročila nadzorstva in razrešnica predsedniku, podpredsednikoma, tajniku, blagajniku in članom nadzornega odbora.
- 7) Volitve: predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in nadzornega odbora.
- 8) Slučajnosti, posebej še sprememba pravil.

Po 9. členu pravil imajo redni člani aktivno in pasivno volilno pravico. Podporni člani pa imajo na občnem zboru posvetovalni glas. S tem obveščamo obojno članstvo in ga vabimo, da najkasneje do 16. ure 30. aprila pismeno sporoči odboru na sedež ustanove (SKA, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina) morebitne predloge za občni zbor: le-te bo občni zbor obravnaval pri slučajnostih (8. točka dnevnega reda). Rok za vlaganje kandidatskih list za volitve novega odbora in nadzorstva je do 30. aprila na sedežu ustanove.

Vabimo vse redne člane, ki se zaradi oddaljenosti ali kakšnih drugih vzrokov občnega zbora ne bi mogli udeležiti, da pismeno ali s spodaj natipkanim pooblastilom pismeno pooblaste kakšnega drugega rednega člana, da jih na občnem zboru zastopa (13. člen pravil).

Občni zbor bo sklepčen ob nadpolovični udeležbi rednih članov, pol ure po napovedanem času pa ob vsaki udeležbi. (13. člen pravil).

Tajnik:
Tone Brulc

Predsednik:
Marjan Eiletz

POOBLASTILO:

Poblaščam ....., da me zastopa na Občnem zboru SKA, ki se bo vršil dne 30. aprila 1994. ob 16.30 uri v Slovenski hiši.

Kraj in datum .....

Podpis

CORREO ARGENTINO Y SUC 6 CORR. CENTRAL	TARIFA REDUCIDA CONCESION 232
	R. P. I. 201682

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. GLAS es propiedad de la Acción Cultural Eslovena. Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. Urejuje ga tajništvo (Tone Brulc). Director: el secretario (Tone Brulc). Tisk / impreso en: Editorial Báraaga del Centro Misional Báraaga, Colón 2544, (1826) Remedios de Escalada, Buenos Aires, Argentina. Izhajanje GLASA SKA denarno podpira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Vsa nakazila na ime in naslov: Alojzij Rezelj, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.